

FAUNA

február – spieva trsteniarik *uguisu*
 máj – spieva japonská kukučka *hototogisu*
 leto – veľké šváby *kokiburi*
 august-september – „vrieskajú“ cikády *semi*
 žeriav (jeřáb) *curu* (tradičný názov), *tančó(zuru)* (zoologický názov)
 vzácne zachovaná populácia na JV Hokkaide
 makak japonský *Nihon-zaru*
 medvedíkovec japonský, č. psík mývalovitý *tanuki* (pomocne prekladaný ako „jazvec“)
 Zo Sibíri sa rozšíril aj k nám.
 posvätný jelenček *šika* - Sika japonská (Sika nippon)
 zo šľachtických obor sa rozšíril aj u nás do voľnej prírody.

FLÓRA

Japonské lesy:

kryptoméria *sugi*,
 cyprušteľ *hinoki*
 bambus *take* (+ krovitý nízky bambus *sasa*)

Dlhovekosť:

žeriav *curu*, korytnačka *kame*, broskyňa *momo*

Vernosť

borovica (sosna) *macu* (aj vďaka homonymii: *macu* = 1. borovica, 2. čakať)

Slávnostná novoročná trojica:

borovica (vernosť) – bambus (priamosť a trvácnosť) - marhuľa *ume* (kvitne už v období Nového roka)

kadomacu - borovicové konáre počas Novoročných sviatkov (*Ošógacu*) zdobia hlavný vchod

Typické rastliny v plynutí štyroch ročných období:

január-marec

ume – východoázijská marhuľa (meruňka) *Prunus mume*
 často prekladaná „slivoň/trnka/prunus“ (nesprávne „slivka/švestka“)

koniec marca-apríl

čerešne *sakura*

máj

vistéria *fudži*

pavlovnia *kiri*

máj-júl

azalky *cucudži*

september-október

osmant *mokusei* (chybne prekladaný ako „škoricový kvet“, angl. laurel)

tráva ozdobnice (sl. ozdobnica) čínska *susuki* (angl. Japanese pampas grass) ozdobnica čínska

október-november

dozrievajú *kaki* (kaki, tomel, hurmikaki, churma, angl. persimon, sharon fruit)

november-december

rubínové a žlté listy japonských javorov *momidži*

kvitnú (až do marca) kamélie *cubaki* a ich skromnejšie príbuzné *sazanka*

dozrievajú rôzne citrusy (napr. mandarinky *mikan*)

Spätosť s prírodou a rastlinným svetom v japonskom staroveku:

-severné ženské oddelenie Cisárskeho paláca sa delili na „dvory“ pomenované podľa rastlín, ktoré ich zdobili (1. kapitola Gendžiho: Dáma z Pavlovniovej komnaty)

-na kvitnúcich vetvičkách sa posielali listy (citrus, sakura)

-sviatky – niektoré sú späté s rituálnymi rastlinami. Zdobia (zdobili) sa nimi účastníci sprievodu, niekedy aj budovy (- napr. puškvorcom)

Tango-no sekku, slávnosť mužnej sily – **puškvorec** (v starojapončine „*ajame*“.
https://www.google.cz/search?q=pu%C5%A1kvorec&biw=1600&bih=789&tbm=isch&imgil=LORL9vqrbn_yxM%253A%253Bj7tZLn01PL2WHM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.bylinkyprovsechny.cz%25252Fbyliny-kere-stromy%25252Fbyliny%25252F164-puskvorec-ucinky-na-zdravi-co-leci-pouziti-uzivani-vyuziti&source=iu&pf=m&fir=LORL9vqrbn_yxM%253A%252Cj7tZLn01PL2WHM%252C_&usg=__48zQF3OqIQZixIeqm0JLSOd-6Y%3D&ved=0ahUKEwic_e-fwN3JAhVLvRoKHSIDDhMQyjcIowE&ei=INZvVpzjIMv6aqmGuZgB#imgrc=LORL9vqrbn_yxM%3A&usg=__48zQF3OqIQZixIeqm0JLSOd-6Y%3D

V modernej japončine tento výraz znamená „kosatec“, kým puškvorec sa označuje ako *šóbu*).

Kjótsky sviatok Aoi-macuri – **aoi**: prekladateľský problém
 Niekoľkokrát sme spomenuli rastlinný názov AOI.

https://www.google.cz/search?q=wild+ginger&biw=1600&bih=789&tbm=isch&imgil=r_QUr9rnBxd2M%253A%253Bx_jngAmlOmlSkM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.eattheweeds.com%25252Fwild-ginger%25252F&source=iu&pf=m&fir=r_QUr9rnBxd2M%253A%252Cx_jngAmlOmlSkM%252C_&ved=0ahUKEwiurZy8wN3JAhVELhoKHU2fDToQyjcING&ei=z9ZvVu6JPMTcaM2-ttAD&usg=__hJkNDfS8yGGbgMKmKS7_EGQP64%3D#imgrc=qewn0wmgEMGWXM%3A&usg=__hJkNDfS8yGGbgMKmKS7_EGQP64%3D

Ide o rastlinu, moderný botanický názov „*futaba-aoi*“, kopytník japonský (*Asarum caulescens*), nenápadná dvojlistá bylinka kjótskych lesov. Po anglicky sa nazýva wild ginger, pretože jej dužinatý koreň má chuť podobnú zázvoru.

Ako motív na lakovanom nacume:

http://www.ebay.com/itm/Japanese-antique-Lacquer-Tea-Caddy-Aoi-Wild-ginger-Makie-Wooden-Natsume-/260870745309?_trksid=m263&_trkparms=algo%3DSIC%26its%3DI%26itu%3DUCI%252BIA%252BUA%252BFICS%252BUFI%26otn%3D11%26pmod%3D170671662875%26ps%3D50

Rastlinný názov aoi sa však vyskytuje aj v názvoch iných rastlín, napr. tači-aoi alebo beni-aoi je č. topolovka – sl. ibiš/topoľovka (*Alcea/Althea*) (slezová ruža).

<https://www.google.cz/search?q=slezov%C3%A1+ru%C5%BEa&biw=1600&bih=789&tbm=isch&imgil=ruKx3herDFsFzM%253A%253BiXucqqJ5mlEs-M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fkouzlodomova.blogspot.com%25252F2013%25252F01%25252Fmoje->

oblibene.html&source=iu&pf=m&fir=ruKx3herDFsFzM%253A%252CiXucqqJ5mlEs-M%252C_&dpr=1&ved=0ahUKEwjmwwCgvt3JAhVDEiwKHS3IDngOyjcITQ&ei=fdRvVqaQL8OksAGtkLvABw&usg=__OE934_ZKtGtg8EiEHa1FL4P3OTs%3D#imgcr=ruKx3herDFsFzM%3A&usg=__OE934_ZKtGtg8EiEHa1FL4P3OTs%3D

Tento druh sa však v angličtine nazýva “hollyhock”. V Kjóte sa mylne rozšíril práve tento preklad pri anglickom ekvivalente Aoi macuri – “Hollyhock Festival”, hoci by malo byť “Wild Ginger Festival”, pretože v prípade sviatku ide o úplne iný druh rastliny, ibaže v japončine náhodou majú obe rastliny podobný názov.

Rastlinná metaforika a konotácie, ktoré vyvolávajú názvy jednotlivých rastlín, je v japonskej kultúre veľmi dôležitá od najstarších čias. Práve v prípade aoi viedol omylom zavedený anglický preklad “hollyhock” napokon k nešťastnému prekladovému riešeniu v češtine, kde mýlnym chápaním “hollyhock” ako “holly” – tj. cezmína – sa rozšíril preklad rastlinného pojmu “aoi” ako cezmína, čo je však botanicky aj kulturologicky nesprávne. Tento preklad navyše vyvoláva dojem “pichľavosti” cezmíny, čo je úplne v rozpore s pocitom z pôvodnej rastlinky “aoi”, ktorá je mäkká a obľá a jej listy sú veľmi jemné. Práve táto konotácia mäkkosti, jemnosti a nenápadnosti bola rozhodujúca pri mene významnej postavy v Rozprávani o Gendžim - dámy Aoi, ktorej meno v českom preklade vystupuje ako “pani Cezmína”.

ČAJOVNÍK (angl. tea, tea bush) – pozor, nie je to austrálsky TEA TREE!

o tejto problematike bližšie v mojom príspevku na orientalistickom blogu:
<http://orient.blog.sme.sk/c/267601/Tea-tree-nie-je-cajovnik.html>

Čaj:

kóča (čierny čaj)

úronča (oolong, hnedý čaj)

rjokuča – zelený čaj:

Nihonča: senča, hódžiča, banča(kukiča).

Z najjemnejších mladých výhonkov: gjokuro („nefritová rosa“) a mletý čaj mačča (používa sa v čajovom obrade).